

RUMANTSCH GRISCHUN SCO LINGUA ADMINISTRATIVA E LINGUA DA SCOLA – SURVISTA DAL SVILUP 1982-2004

1982	CUMENZAMENT DAL RUMANTSCH GRISCHUN Per incumbensa da la Lia rumantscha elavura Heinrich Schmid, professor da romanistica a l'universitad da Turitg il rumantsch grischun sco lingua da standard rumantscha. Il project vegn finanzià dal Fond naziunal svizzer per la perscrutaziun scientifica. La basa per la lavur linguistica furman ils idioms ed ils dialects. Quels vegnan resguardads tenor il princip da maioritad.
1986	RUMANTSCH GRISCHUN SCO LINGUA DA PUBLICAZIUN DA LA CONFEDERAZIUN Il cussegl federal relascha directivas per las translaziuns en rumantsch da la confederaziun. Las translaziuns vegnan fatgas en general en rumantsch grischun.
1991	TGE DIN LAS RUMANTSCHAS ED ILS RUMANTSCHS? I vegn fatga ina petiziun cunter l'adiever dal rumantsch grischun en publicaziuns da l'administraziun federala ed i suondan reacziun dals aderents dal rumantsch grischun. Sin plaun chantunal tematisescha l'interpellaziun Morell la dumonda d'ina cundecisiun dal pievel tar l'introducziun dal rumantsch grischun.
1992	LA REGENZA GRISCHUNA LASCHA FAR INA RETSCHERTGA SCIENTIFICA Sco reacziun sin l'interpellaziun Morell lascha la regenza grischuna manar tras in institut turitgais ina retschertga scientifica davart l'acceptanza dal rumantsch grischun. Passa 1'000 persunas da tut las regiuns rumantschas vegnan interrogadas.
1996	LA REGENZA GRISCHUNA DI GEA AL RUMANTSCH GRISCHUN Publicaziun dals resultats da la retschertga scientifica en furma da cudesch. A basa da quests resultats prenda la regenza grischuna la decisiun da princip: ella di gea al rumantsch grischun. Texts che sa drizzan a l'entira Rumantschia vegnan publitgads en rumantsch grischun. Ultra da quai incumbensescha la regenza ina gruppa da lavur d'elavurar in concept per l'avischinaziun al rumantsch grischun en scola.
1999	EMPRIMA AVISCHINAZIUN AL RUMANTSCH GRISCHUN EN SCOLA La gruppa da lavur preschenta ses rapport final che cuntogna er ils resultats d'ina retschertga fatga cun la magistraglia rumantscha. Il rapport fixescha il proceder da l'emprim contact cun il rumantsch grischun sin mintga stgalim da scola; chapientscha passiva en scola populara, chapientscha activa en il gimnasi. Plinavant propona la gruppa da lavur d'introducir per motivs didactics a termin mesaun mo ina versiun scritta dal rumantsch. La regenza instradescha emprims pass concrets per l'introducziun dal rumantsch grischun en scola.
2001	RUMANTSCH GRISCHUN SCO LINGUA UFFIZIALA DAL CHANTUN Il pievel grischun accepta la revisiun da l'art. 23 da la lescha davart il diever dals dretgs politics: er il Cudesch da dretg grischun e las materialias da votaziun vegnan edidas en rumantsch grischun. A basa da quests resultats introducescha la regenza grischuna il rumantsch grischun sco lingua uffiziala per tut la correspundenza rumantscha da l'administraziun chantunala.
2003 / 2004	IL CUSSEGL GROND DECIDA D'EDIR ILS MEDS D'INSTRUCZIUN EN RUMANTSCH GRISCHUN E LASCHA ELAVURAR IN CONCEPT PER L'INTRODUCZIUN DAL RUMANTSCH GRISCHUN EN SCOLA En la sessiun d'avust 2003 decida il cussegl grond d'edir a partir dal 2005 ils novs meds d'instrucziun rumantschs be pli en rumantsch grischun. I sa tracta d'ina decisiun politic-strategica che suonda la decisiun da la regenza dal 1996. Medemamain decida il parlament da laschar elavurar la regenza in concept per l'introducziun dal rumantsch grischun en scola. Il december 2004 preschenta la regenza la versiun definitiva dal concept general ed instradescha la fasa d'elavuraziun.